

30th Latin Summer School

January 2023

Class 4 iii

Tutor:

Andrew Miles

**SYDNEY LATIN SUMMER SCHOOL
LEVEL 4A
THE SATYRICON OF PETRONIUS &
APOCOLOCYNTOSIS OF SENECA**

Suggested background preparation - undertake some preliminary reading on :

- The Ancient Novel
- Milesian Tales
- Epic and Philosophical Parody
- Roman Satire
- Menippean Satire
- The Lives of Petronius and Seneca the Younger
- The meanings of the names Encolpius, Giton, Ascyltus, Eumolpus
- The meaning of Satyricon, Apocolocyntosis

There will be five extracts, one for each of the five days. Preparation in advance is recommended. There will be analysis and discussion of each extract. Points of language and grammar will be elucidated as or when necessary, but the focus is on reading and appreciating, rather than on translation. Some extracts go beyond the suggested stopping point; we will read them if time permits.

Overview of the work :

1-5

- discussion with rhetor (Agamemnon); argument supported by verse;

6-15

- Ascyltus slips away;
- crowd of students discusses Agamemnon's *suasio*
- search for lodgings (led in jest to *fornicem*)
- Encolpius, Ascyltus, Giton reunited (Giton parody for Lucretia)-reconciliation
- a whipping for Encolpius; Giton to be shared
- sale of stolen cloak; quest for missing tunic with money in hem

16-26.6

- enter Quartilla (crying); threats of the revenge of Priapus
- orgy; application of satyrion; involvement of Giton ("*frater*")-> *cinaedus*
- "cure" for fever; "marriage" of Giton -> Pannychis* - (*devirginatur*)

26.7-78.8 : cena Trimalchionis

79-82

- wanderings in Puteoli; Giton = Ariadne(!); breaking in to lodgings
- Giton -> Encolpius, then ->Ascyltus (Theseus/Ariadne allusion)
- revenge; combat; Giton chooses Ascyltus (legal allusions)

83-90

- Encolpius' visit to art gallery; epic allusions,

- meeting with Eumolpus
- Eumolpus discusses verse, art, pederist encounter @ Pergamum
- Eumolpus delivers the Troia Halosis (ecphrasis?)
- Eumolpus flees and is invited to dinner by Encolpius

91-99

- reconciliation (?) with Giton at the baths
- theft of clothes : Ascyllus = Priapus
- dinner : Giton = Ganymede
- quarrel – fake suicide : last appearance of Ascyllus
- reconciliation: Encolpius, Eumolpus, Giton embark for sea voyage

100-109

- aboard ship - escape from Lichas* & Tryphaena* (“Cyclops”)
- baldness and flogging; Giton prepared -> Tryphaena

110-112.8

- tale of the widow of Ephesus (Milesian tale : parody of Dido-*hilaritas*)

113-115

- storm/shipwreck; appeal to Isis (offended, plundered); death of Lichas

116-118

- parody of legacy-hunting in Croton : Eumolpus to be “wealthy”
- carrying of baggage (shades of Aristophanes)
- Eumolpus’ literary theories – spirit over polish

119-124.1

- poem – Bellum Civile (parody of Lucan)

124.2-125.4

- lodgings at Croton; approached by a *turba hereditatarum* (Homeric)

126.1-139.4

- Encolpius (pretending to be a slave) meets Circe (upper-class)
- Encolpius-> Circe & Giton, is stricken with the curse of Priapus (*frigus*)
- Encolpius is flogged, ejected, contemplates self-mutilation - peniloquy
- Encolpius parodies Vergil and Cato and prays in the temple of Priapus;
- priestess Oenothea* (*anus*) offers a cure (context of age and poverty)
- Encolpius slays the sacred goose of Priapus (mock-heroic combat)
- Encolpius offers the goose in payments for beans, an ostrich for the goose
- Oenothea tells Encolpius’ future (goose liver); goose is roasted/eaten
- cure for Priapus’ curse again unsuccessful

139.5-141.11

- resumption of legacy hunting; Philomela* “entrusts” children to Eumolpus
- Eumolpus -> girl; Encolpius -> boy (again afflicted by Priapus)
- Encolpius is cured; bizarre will (cannibalism of Eumolpus); enter Gorgias ...

EXTRACTS FOR READING

I. Satyricon Sections 5-8 (artis severae ... dedissem poenas) From a Philosophical Stance to a Practical Joke

[V] "artis severae si quis ambit effectus
mentemque magnis applicat, prius mores
frugalitatis lege poliat exacta.
nec curet alto regiam trucem vultu
cliensve cenas inpotentium captet,
nec perditis addictus obruat vino
mentis calorem; neve plausor in scenam
sedeat redemptus histrioniae addictus.
sed sive armigeræ rident Tritonidis arces,
seu Lacedaemonio tellus habitata colono
Sirenumque domus, det primos versibus annos
Maeoniumque bibat felici pectore fontem.
mox et Socratico plenus grege mittat habenas
liber, et ingentis quatiat Demosthenis arma.
hinc Romana manus circumfluat, et modo Graio
exonerata sono mutet suffusa saporem.
interdum subducta foro det pagina cursum,
et fortuna sonet celeri distincta meatu.
dent epulas et bella truci memorata canore,
grandiaque indomiti Ciceronis verba minentur.
hi animum succinge bonis: sic flumine largo
plenus Pierio defundes pectore verba."

[VI] dum hunc diligentius audio, non notavi mihi Ascyli fugam . . . et dum in hoc
dictorum aestu in hortis incedo, ingens scolasticorum turba in porticum venit, ut
apparebat, ab extemporalis declamatione nescio cuius, qui Agamemnonis suasoriam
exceperat. dum ergo iuvenes sententias rident ordinemque totius dictionis
infamant, opportune subduxi me et cursim Ascyton persequi coepi. sed nec viam
diligenter tenebam quia . . . nec quo loco stabulum esset sciebam. Itaque
quocumque ieram, eodem revertabar, donec et cursu fatigatus et sudore iam
madens accedo aniculam quandam, quae agreste holus vendebat et:

[VII] "rogo, inquam, mater, numquid scis ubi ego habitem?" Delectata est illa
urbanitate tam stulta et: "quidni sciam?" inquit, consurrexitque et coepit me
praecedere. divinam ego putabam et subinde ut in locum secretiorem venimus,
centonem anus urbana reiecit et: "hic, inquit, debes habitare." cum ego negarem me
agnoscere domum, video quosdam inter titulos nudasque meretrices furtim
spatiantes. tarde, immo iam sero intellexi me in fornicem esse deductum. execratus
itaque aniculae insidias operui caput et per medium lupanar fugere coepi in alteram

partem cum ecce in ipso aditu occurrit mihi aequae lassus ac moriens Ascyrtos: putares ab eadem anicula esse deductum. Itaque ut ridens eum consalutavi, quid in loco tam deformi faceret quaesivi.

[VIII] sudorem ille manibus detersit et: "si scires, inquit, quae mihi acciderunt. — quid novi?" inquam ego. at ille deficiens: "cum errarem, inquit, per totam civitatem nec invenirem quo loco stabulum reliquisset, accessit ad me pater familiae et ducem se itineris humanissime promisit. per anfractus deinde obscurissimos egressus in hunc locum me perduxit, proloquoque peculis coepit rogare stuprum. iam pro cella meretrix assem exegerat, iam ille mihi iniecerat manum et nisi valentior fuisset, dedisset poenas.

II. Satyricon Sections 61-63 (Nicerus delectatus ... capillatus essem) A Dinner Tale

haec ubi dicta dedit talem fabulam exorsus est:

"cum adhuc servirem, habitabamus in vico angusto; nunc Gavillae domus est. ibi, quomodo dii volunt, amare coepi uxorem Terentii coponis: noveratis Melissam Tarentinam, pulcherrimum bacciballum. sed ego non mehercules corporaliter aut propter res venerias curavi, sed magis quod benemoria fuit. si quid ab illa petii, nunquam mihi negatum; fecit assem, semissem habui; in illius sinum demandavi, nec unquam fefellit sum. huius contubernalis ad villam supremum diem obiit. itaque per scutum per ocream egi agnavi, quemadmodum ad illam pervenirem: nam, ut aiunt, in angustiis amici apparent.

[LXII] "forte dominus Capuae exierat ad scruta scita expedienda. Nactus ego occasionem persuadeo hospitem nostrum, ut mecum ad quintum miliarium veniat. erat autem miles, fortis tanquam Orcus. Apoculamus nos circa gallicinia; luna lucebat tanquam meridie. venimus inter monimenta: homo meus coepit ad stelas facere; sedeo ego cantabundus et stelas numero. deinde ut respexi ad comitem, ille exiit se et omnia vestimenta secundum viam posuit. mihi anima in naso esse; stabam tanquam mortuus. at ille circumminxit vestimenta sua, et subito lupus factus est. nolite me iocari putare; ut mentiar, nullius patrimonium tanti facio. sed, quod coeperam dicere, postquam lupus factus est, ululare coepit et in silvas fugit. ego primitus nesciebam ubi essem; deinde accessi, ut vestimenta eius tollerem: illa autem lapidea facta sunt. qui mori timore nisi ego? gladium tamen strinxi et <in tota via> umbras cecidi, donec ad villam amicae meae pervenirem. in larvam intravi, paene animam ebullivi, sudor mihi per bifurcum volabat, oculi mortui; vix unquam refectus sum. Melissa mea mirari coepit, quod tam sero ambularem, et: 'si ante, inquit, venisses, saltem nobis adiutasses; lupus enim villam intravit et omnia pecora tanquam lanius sanguinem illis misit. nec tamen derisit, etiamsi fugit; senius enim noster lancea collum eius traiecit'. haec ut audivi, operire oculos amplius non potui, sed luce clara Gai nostri domum fugi tanquam copo compilatus;

et postquam veni in illum locum, in quo lapidea vestimenta erant facta, nihil inveni nisi sanguinem. ut vero domum veni, iacebat miles meus in lecto tanquam bovis, et collum illius medicus curabat. intellexi illum versipellem esse, nec postea cum illo panem gustare potui, non si me occidisses. viderint quid de hoc alii exopinissent; ego si mentior, genios vestros iratos habeam."

[LXIII] attonitis admiratione universis: "salvo", inquit, "tuo sermone", Trimalchio, "si qua fides est, ut mihi pili inhorruerunt, quia scio Niceronem nihil nugarum narrare: immo certus est et minime linguosus. nam et ipse vobis rem horribilem narrabo. asinus in tegulis. cum adhuc capillatus essem,

nam a puero vitam Chiam gessi, ipsimi nostri delicatus decessit, mehercules margaritum, <sacritus> et omnium numerum. cum ergo illum mater misella plangeret et nos tum plures in tristimonio essemus, subito <stridere> strigae coeperunt; putares canem leporem persequi. habebamus tunc hominem Cappadocem, longum, valde audaculum et qui valebat: poterat bovem iratum tollere. hic audacter stricto gladio extra ostium procucurrit, involuta sinistra manu curiose, et mulierem tanquam hoc loco — salvum sit, quod tango! — mediam traiecit. audimus gemitum, et — plane non mentiar — ipsas non vidimus. Baro autem noster introversus se proiecit in lectum, et corpus totum lividum habebat quasi flagellis caesus, quia scilicet illum tetigerat mala manus. nos cluso ostio redimus iterum ad officium, sed dum mater amplexaret corpus filii sui, tangit et videt manuciolum de stramentis factum. non cor habebat, non intestina, non quicquam: scilicet iam puerum strigae involaverant et supposuerant stramenticium vavatonem. rogo vos, oportet credatis, sunt mulieres plussciae, sunt nocturnae, et quod sursum est, deorsum faciunt. ceterum baro ille longus post hoc factum nunquam coloris sui fuit, immo post paucos dies freneticus periit."

III. Satyricon Sections 83-85 (in pinacothecam ... in domum) Musings in an Art Gallery

non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit
Tantalus infelix, quem sua vota premunt.
divitis haec magni facies erit, omnia cernens
qui timet et sicco concoquit ore famem.

non multum oportet consilio credere, quia suam habet fortuna rationem.

[LXXXIII] in pinacothecam perveni vario genere tabularum mirabilem. nam et Zeuxidos manus vidi nondum vetustatis iniuria victas, et Protogenis rudimenta cum ipsius naturae veritate certantia non sine quodam horrore tractavi. iam vero Apellis quam Graeci mon(kthmon appellant, etiam adoravi. tanta enim subtilitate extremitates imaginum erant ad similitudinem praecisae, ut crederes etiam animorum esse picturam. hinc aquila ferebat caelo sublimis Idaeum, illinc candidus

Hylas repellebat improbam Naida. damnabat Apollo noxias manus lyramque resolutam modo nato flore honorabat. Inter quos etiam pictorum amantium vultus tanquam in solitudine exclamavi: "ergo amor etiam deos tangit. Iuppiter in caelo suo non invenit quod diligeret, sed peccaturus in terris nemini tamen iniuriam fecit. Hylan Nympha praedata temperasset amori suo, si venturum ad interdictum Herculem credidisset. Apollo pueri umbram revocavit in florem, et omnes fabulae quoque sine aemulo habuerunt complexus. At ego in societatem recepi hospitem Lycurgo crudeliorem." ecce autem, ego dum cum ventis litigo, intravit pinacothecam senex canus, exercitati vultus et qui videretur nescio quid magnum promittere, sed cultu non proinde speciosus, ut facile appareret eum <ex> hac nota litterat<or>um esse, quos odisse divites solent. is ergo ad latus constitit meum.

"ego, inquit, poeta sum et, ut spero, non humillimi spiritus, si modo coronis aliquid credendum est, quas etiam ad imperitos deferre gratia solet. 'quare ergo, inquis, tam male vestitus es?' propter hoc ipsum. amor ingenii neminem unquam divitem fecit.

"qui pelago credit, magno se fenore tollit;
qui pugnans et castra petit, praecingitur auro;
vilis adulator picto iacet ebrius ostro,
et qui sollicitat nuptas, ad praemia peccat.
sola pruinosis horret facundia pannis,
atque inopi lingua desertas invocat artes.

[LXXXIV] "non dubie ita est: si quis vitiorum omnium inimicus rectum iter vitae coepit insistere, primum propter morum differentiam odium habet: quis enim potest probare diversa? deinde solas exstruere divitias curant, nihil volunt inter homines melius credi, quam quod ipsi tenent. insectantur itaque, quacunque ratione possunt, litterarum amatores, ut videantur illi quoque infra pecuniam positi. <. . >

"nescio quo modo bonae mentis soror est paupertas. <. . >

"vellem, tam innocens esset frugalitatis meae hostis, ut deliniri posset. nunc veteranus est latro et ipsis lenonibus doctior". <. . >

[LXXXV] Eumolpus. "in Asiam cum a quaestore essem stipendio eductus, hospitium Pergami accepi. ubi cum libenter habitarem non solum propter cultum aedicularum, sed etiam propter hospitis formosissimum filium, excogitavi rationem qua non essem patri familiae suspectus amator. quotiescunque enim in convivio de usu formosorum mentio facta est, tam vehementer excandui, tam severa tristitia violari aures meas obsceno sermone nolui, ut me mater praecipue tanquam unum ex philosophis intueretur. iam ego coeperam ephebum in gymnasium deducere, ego studia eius ordinare, ego docere ac praecipere, ne quis praedator corporis admitteretur in domum.

IV. Satyricon Sections 136-137 (dum illa ... struthocamelum edam) A Sacrilegious Slaying

[CXXXVI] dum illa carnis etiam paululum delibat et dum coaequale natalium suorum sinciput in carnarium furca reponit, fracta est putris sella, quae staturae altitudinem adiecerat, anumque pondere suo deiectam super foculum mittit. Frangitur ergo cervix cucumulae ignemque modo convalescentem restinguit. Vexat cubitum ipsa stipite ardenti faciemque totam excitato cinere pertundit. Consurrexi equidem turbatus anumque non sine meo risu erexi; statimque, ne res aliqua sacrificium moraretur, ad reficiendum ignem in viciniam cucurrit. Itaque ad casae ostiolum processit cum ecce tres anseres sacri qui, ut puto, medio die solebant ab anu diaria exigere, impetum in me faciunt foedoque ac veluti rabioso stridore circumsistunt trepidantem. Atque alius tunicam meam lacerat, alius vincula calcumentorum resoluit ac trahit; unus etiam, dux ac magister saevitiae, non dubitavit crus meum serrato vexare morsu. Oblitus itaque nugarum, pedem mensulae extorsi coepique pugnacissimum animal armata elidere manu. Nec satiatus defunctorio ictu, morte me anseris vindicavi:

Tales Herculea Stymphalidas arte coactas
ad coelum fugisse reor, peneque fluentes
Harpyias, cum Phineo maduere veneno
fallaces epulae. tremuit perterritus aether
planctibus insolitis, confusaque regia coeli <. . .>

Iam reliqui revolutam passimque per totum effusam pavementum collegerant fabam, orbatique, ut existimo, duce redierant in templum, cum ego praeda simul atque vindicta gaudens post lectum occisum anserem mitto, vulnusque cruris haud altum aceto diluo. deinde convicium verens, abeundi formavi consilium, collectoque cultu meo ire extra casam coepi. Necdum liberaveram cellulae limen, cum animadverto Oenotheam cum testo ignis pleno venientem. Reduxi igitur gradum proiectaque veste, tanquam expectarem morantem, in aditu steti. collocavit illa ignem cassis harundinibus collectum, ingestisque super pluribus lignis excusare coepit moram, quod amica se non dimisisset tribus nisi potionibus e lege siccatis." quid porro tu, inquit, me absente fecisti, aut ubi est faba?" ego, qui putaveram me rem laude etiam dignam fecisse, ordine illi totum proelium eui, et ne diutius tristis esset, iacturae pensionem anserem obtuli. quem anus ut vidit, tam magnum aequae clamorem sustulit, ut putares iterum anseres limen intrasse. confusus itaque et novitate facinoris attonitus, quaerebam quid excanduisset, aut quare anseris potius quam mei misereretur.

[CXXXVII] at illa complosis manibus: "Scelerate, inquit, etiam loqueris? nescis quam magnum flagitium admiseris: occidisti Priapi delicias, anserem omnibus

matronis acceptissimum. Itaque ne te putes nihil egisse; si magistratus hoc scierint, ibis in crucem. Polluisti sanguine domicilium meum ante hunc diem inviolatum, fecistique ut me, quisquis voluerit inimicus, sacerdotio pellat.

— rogo, inquam, noli clamare: ego tibi pro anserem struthocamelum reddam." dum haec me stupente in lectulo sedet anserisque fatum complorat, interim Proselenos cum impensa sacrificii venit, visoque anserem occiso sciscitata causam tristitiae, et ipsa flere vehementius coepit meique misereri, tanquam patrem meum, non publicum anserem, occidisset. Itaque taedio fatigatus: "rogo, inquam, expiare manus pretio licet? <. . >si vos provocassem, etiam si homicidium fecissem. ecce duos aureos pono, unde possitis et deos et anseres emere." quos ut vidit Oenothea: "ignosce, inquit, adolescens, sollicita sum tua causa. amoris est hoc argumentum, non malignitatis. itaque dabimus operam, ne quis sciat. tu modo deos roga, ut illi facto tuo ignoscant."

V. Apocolocyntosis Sections 14-15 A Just Sentence?

eic mihi, dive Claudii, quare quemquam ex his, quos quasque occidisti, antequam de causa cognosceres, antequam audires, damnasti? hoc ubi fieri solet? in caelo non fit.

[11] "ecce Iuppiter, qui tot annos regnat, uni Volcano crus fregit, quem

ὄϊψε ποδὸς τεταγὼν ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίῳ

et iratus fuit uxori et suspendit illam: numquid occidit? tu Messalinam, cuius aequae avunculus maior eram quam tuus, occidisti. 'Nescio' inquis. Di tibi male faciant: adeo istuc turpius est, quod nescisti, quam quod occidisti. C. Caesarem non desiit mortuum persequi. Occiderat ille socerum: hic et generum. Gaius Crassi filium vetuit Magnum vocari: hic nomen illi reddidit, caput tulit. Occidit in una domo Crassum, Magnum, Scriboniam, +Tristionias, Assarionem,+ nobiles tamen, Crassum vero tam fatuum, ut etiam regnare posset. Hunc nunc deum facere vultis? Videte corpus eius dis iratis natum. ad summam, tria verba cito dicat, et servum me ducat. Hunc deum quis colet? Quis credet? Dum tales deos facitis, nemo vos deos esse credet. Summa rei, p. c., si honeste [me] inter vos gessi, si nulli clarius respondi, vindicate iniurias meas. Ego pro sententia mea hoc censeo:" atque ita ex tabella recitavit: "quandoquidem divus Claudius occidit socerum suum Appium Silanum, generos duos Magnum Pompeium et L. Silanum, socerum filiae suae Crassum Frugi, hominem tam similem sibi quam ovo ovum, Scriboniam socrum filiae suae, uxorem suam Messalinam et ceteros quorum numerus iniri non potuit, placet mihi in eum severe animadverti, nec illi rerum iudicandarum vacationem dari, eumque quam primum exportari, et caelo intra triginta dies excedere, Olympo

intra diem tertium." Pedibus in hanc sententiam itum est. Nec mora, Cyllenius illum collo obtorto trahit ad inferos, [a caelo]

[illuc] unde negant redire quemquam.

[14] ducit illum ad tribunal Aeaci: is lege Cornelia quae de sicariis lata est, quaerebat. Postulat, nomen eius recipiat; edit subscriptionem: occisos senatores XXXV, equites R. CCXXI, ceteros ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε. advocatum non invenit. tandem procedit P. Petronius, vetus convictor eius, homo Claudiana lingua disertus, et postulat advocacionem. non datur. accusat Peto Pompeius magnis clamoribus. Incipit patronus velle respondere. Aeacus, homo iustissimus, vetat, et illum altera tantum parte audita condemnat et ait: αἴκε πάθοις τὰ ἔρεξας, δίκη εὐθεία γένοιτο. Ingens silentium factum est. Stupebant omnes novitate rei attoniti, negabant hoc unquam factum. Claudio magis iniquum videbatur quam novum. De genere poenae diu disputatum est, quid illum pati oporteret. Erant qui dicerent, Sisyphum [satis] diu laturam fecisse, Tantalum siti periturum nisi illi succurreretur, aliquando Ixionis miseri rotam sufflaminandam. Non placuit ulli ex veteribus missionem dari, ne vel Claudius unquam simile speraret. Placuit novam poenam constitui debere, excogitandum illi laborem irritum et alicuius cupiditatis speciem sine effectu. Tum Aeacus iubet illum alea ludere pertuso fritillo. Et iam coeperat fugientes semper tesseras quaerere et nihil proficere.

[15] Nam quotiens missurus erat resonante fritillo,
utraque subducto fugiebat tessera fundo.
Cumque reollectos auderet mittere talos,
lusuro similis semper semperque petenti,
decepere fidem: refugit digitosque per ipsos
fallax adsiduo dilabatur alea furto.
Sic cum iam summi tanguntur culmina montis,
irrita Sisyphio volvuntur pondera collo.

Apparuit subito C. Caesar et petere illum in servitutem coepit; producit testes, qui illum viderant ab illo flagris, ferulis, colaphis vapulantem. Adiudicatur C. Caesari; Caesar illum Aeaco donat. is Menandro liberto suo tradidit, ut a cognitionibus esset.

(Norman Lindsay)